

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE

ZAVRŠNI RAD

ISTRAŽIVANJE VARIJABILNOSTI NOGAVICA HLAČA KAO ELEMENT
ZA KOLEKCIJU ODJEĆE

INES BRKIĆ

Zagreb, rujan 2018.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE

ZAVRŠNI RAD

ISTRAŽIVANJE VARIJABILNOSTI NOGAVICA HLAČA KAO ELEMENT
ZA KOLEKCIJU ODJEĆE

doc.dr.sc. IRENA ŠABARIĆ

INES BRKIĆ 10235/TMD

Zagreb, rujan 2018.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište u Zagrebu

Tekstilno-tehnološki fakultet

Studij: Tekstilni i modni dizajn

Modul: Modni dizajn

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Završni rad

ISTRAŽIVANJE VARIJABILNOSTI NOGAVICA HLAČA KAO ELEMENT ZA KOLEKCIJU ODJEĆE

Ines Brkić

Broj stranica: 54

Broj slika: 37

Broj literaturnih izvora: 22

Članovi povjerenstva:

1. doc.dr.sc. Renata Hrženjak, predsjednik
2. doc.dr.sc. Irena Šabarić, član
3. doc.dr.sc. Katarina Nina Simončić, član
4. izv.prof.art. Jasminka Končić, zamjenik člana

Mentor: doc.dr.sc. Irena Šabarić

Datum predaje i obrane rada

SAŽETAK

Tematika ovog rada su hlače, prvenstveno istraživanje varijabilnosti nogavica kao element za kolekciju koja je inspirirana navedenim odjevnim predmetom. Budući da se pojam hlača kod žena tek kasnije javlja kao oblik modnog izričaja, u radu će se prikazati kako je došlo do tih promjena u odijevanju, a samim time u stavu žena prema navedenom predmetu. Kroz daljnje tekstualno izlaganje istražiti će se povijesni razvoj hlača, značenje hlača te kako su društvo i Crkva bili protiv žena koje su odijevale hlače. Također, izrađena je konstrukcija jednog modela hlača iz predložene kolekcije koja je nastala kao inspiracija na zadanu temu.

Ključne riječi: hlače, žena u hlačama, društvo, politika, promjene, mediji, kolekcija odjeće

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. POVIJEST HLAČA.....	2
2.1. CRKVA I DRUŠTVO PROTIV ŽENA U HLAČAMA	3
3. PROMJENE U ODJEVANJU	5
4. VARIJABILNOST NOGAVICA HLAČA KROZ GODINE	9
4.1. 1920-e godine.....	9
4.2. 1930-e godine.....	11
4.3. 1940-e godine.....	11
4.4. 1950-e godine.....	13
4.5. 1960-e i 1970-e godine.....	14
4.6. 1980-e godine.....	16
4.7. 1990-e godine i 2000-e godine.....	17
4.8. TABLICA SA PRIKAZOM HLAČA OD 1920-IH DO 2000-IH.....	18
5. O KOLEKCIJI	23
5.1. SKICE	23
5.2. KONSTRUKCIJA TEMELJNOG KROJA ZA ŽENSKHE HLAČE	29
5.4. RAZVOJ KROJA MODELA ŽENSKIH HLAČA „MODEL I“	31
5.5. DODAVAJNE ŠAVOVA NA KROJNE DIJELOVE MUŠKIH HLAČA	34
5.6. KROJNI DIJELOVI HLAČA S DODANIM ŠAVNIM DODACIMA VANJSKA KONTURA I SMJER OSNOVE	35
6. KOLEKCIJA HLAČA.....	36
7. ZAKLJUČAK	45
8. LITERATURA	47
9. POPIS SLIKA	49

1. UVOD

Inspiracija za kolekciju u radu su ženske hlače kao odjevni predmet koji se posebice razvija od početka prošlog stoljeća. Motivacija za ovu temu jest dugogodišnja borba žena za ravnopravnost, glasovanje, slobodu govora i odijevanja. Iako su hlače danas uobičajen odjevni predmet, one imaju dugu povijest iza sebe. Nagli razvoj društvenih i tehnoloških promjena 20. stoljeća potiče vrstu pokreta u kojem postaje prihvatljivo da žene nose hlače. Kako je navedeno, nagli rast čak nekoliko industrija u prošlom stoljeću potiče stvaranje novih radnih mjesta za žene, stoga je potreba za boljim i udobnijim odjevnim predmetima postala vrlo naglašena.

Žene su bile osuđivane ako su nosile ovaj odjevni predmet jer se smatralo da su hlače samo za muškarce. Tek u Drugom svjetskom ratu žene počinju u javnosti nositi hlače, iako ni u to doba njihova odluka nije bila najbolje prihvaćena od strane društva. Cilj teorijskog dijela rada je prikazati povijest i razvoj hlača te borbu žena za ravnopravnost u odijevanju, dok je cilj kolekcije predložiti hlače inspirirane modelima iz 50-ih godina prošlog stoljeća s moderniziranim detaljima koji ih stavljaju u 21. stoljeće.

2. POVIJEST HLAČA

Hlače su dio vanjske odjeće s nogavicama. U povijesti nisu bile poznate Egipćanima, Grcima i Rimljanima. Pripadale su nošnji germanskih plemena. Rimljani su smatrali hlače barbarskom nošnjom, sve do IV. stoljeća. Hlače od lana, gruba sukna ili platna postale su u srednjem vijeku osnovni dio muške seljačke nošnje po cijeloj Europi. Plemići franačkoga razdoblja nosili su uske hlače, pri dnu vezane zavojima. Prvo su se počele nositi duge uske hlače, zatim široke kratke hlače, koje su bile rađene u različitim oblicima. Na kraju XVII. st. nosile su se kratke, uske hlače do koljena u pastelnim bojama (culotte) koje su izašle iz uporabe za vrijeme Francuske revolucije. Od tada je cijela Europa poprimila englesko-francusku modu dugih ravnih hlača u različitim bojama, koje su postale sastavni dio muškoga građanskoga odijela [1]. Kod većine azijskih naroda, hlače su bile uobičajene kao muška i ženska narodna nošnja. Kineskinje i pripadnice drugih dalekoistočnih naroda su odijevale uske hlače ispod kimona, a Perzijanke, Arapkinje, Turkinje i pripadnice drugih bliskoistočnih naroda nose vrlo široke hlače koje nazivaju dimije [2]. Na europskim područjima hlače su također postale dio ženske narodne nošnje. U Americi su se tijekom XIX. st. počele izrađivati radne hlače od čvrstog, posebno obrađenog platna (traperice) koje su u drugoj polovici XX. st. dosegnule svjetsku popularnost i postale jednim od zaštitnih znakova mladeži. Na kraju XIX. st. pripadnice feminističkoga pokreta u zemljama zapadne Europe počele su nositi hlače, čime su nastojale izraziti svoju ravnopravnost s muškarcima. U XX. st. hlače su postale sastavni dio ženske odjeće pa su se događale česte modne promjene poput razlike u dužini, pripijenosti uz tijelo, kroja, boje i materijala (bermude, tajice i dr.).

2.1. CRKVA I DRUŠTVO PROTIV ŽENA U HLAČAMA

Ovaj jednostavan odjevni predmet izazvao je mnogo problema ženama tijekom godina. Društvene i tehnološke promjene 20. stoljeća potaknule su pokret koji se zalaže da je prihvatljivo da žena nosi hlače jer odijevanjem hlača se dobivalo na udobnosti te je olakšavalo dosta radnji. Revolucija žena koje nose hlače važna je jer prati povijest borbe za jednakost između muškaraca i žena. Ova neverbalna komunikacija odjeće dramatično se promijenila kad su ih žene redovito počele odijevati. Prije dvadesetog stoljeća ženama nije bilo dopušteno nositi hlače jer je to bio muški odjevni predmet te su bile osuđene ako su ih odlučile nositi. Tek su u Drugom svjetskom ratu žene u javnosti počele nositi hlače, ali još uvijek nije bilo široko prihvaćeno u cjelokupnom društvu.

Prije sredine 20. stoljeća, žene su imale vrlo ograničenu garderobu; haljine i suknje, korzete i košulje. Poznato je kako bi ih oni toliko stisnuli da nisu mogle disati pa bi žene često padale u nesvijest. Iako vrlo loše po zdravlje žena, to je bila kultura 1800-ih godina. Žene su smatrale kao bespomoćne u haljinama, dok su muškarci ostavljali snažan dojam odijevajući hlače. Provele bi sate pripremajući se i stavljajući što više slojeva odjeće na svoje tijelo. Morale su nositi pojaseve i suknje s remenom, te odjeću koja ih nije previše otkrivala. Moda u ovom trenutku nikako nije bila na njihovoj strani, što je bio razlog zašto su žene htjele nositi hlače. Bile su mnogo prikladnije, udobnije i lakše ih je bilo nositi nego više slojeva suknji. U tom razdoblju korzeti i suknje smatrali su se ženstvenim odjevnim predmetima.

U društvu je bilo veliko iznenađenje kada su žene počele odijevati hlače. Elizabeth Smith Miller bila je prva Amerikanka koja je 1851. počela nositi hlače u javnosti [3]. Bila je vrlo hrabra jer je bilo iznimno neuobičajeno izaći u javnost u hlačama kao žena jer su hlače tijekom tog vremena pripadale muškarcima. Miller je nosila hlače na konferenciji za prava žena što je odavalo veću snagu i jačinu ovog pokreta. Nošenje hlača na konferenciji o pravima žena bio je odvažan potez i prvi pothvat s većim odjekom za prava žena u slobodnom oblačenju. Kultura 19. stoljeća jasno se nije složila s njenim izborom. Također, ljudi koji su vjerovali u Crkvu kao instituciju čvrsto su stajali iza mišljenja da žene ne bi trebale nositi hlače. Ponovljeni zakon 22:5 iz Staroga zavjeta iz Biblije kaže: "Žena neće nositi što se odnosi na čovjeka, niti će muškarac staviti žensku haljinu, jer tko

god to čini, prezire se Jahvi, Bogu svome." [4]. Mnogi su ovaj tekst protumačili doslovno, što je značilo, kako je već spomenuto, da žene nikako ne smiju obući ovaj odjevni predmet [5]. Kao samo neki od primjera veće praktičnosti nošenja hlača, može se navesti primjer vježbanja. Ono je bilo vrlo teško za žene jer su prilikom vježbanja nosile suknje i haljine. Čak i svakodnevne obveze bilo je teško obavljati kada su nosile tu odjeću s obzirom na višeslojnost haljina i suknji. Druga žena poznata u povijesti koja se zalagala za udobnost i nošenje hlača bila je Amelia Bloomer, koja je izumila vrstu labavih hlača koje su nosile ispod kratke suknje [6]. U 1890-im godinama žene su počele vježbati u hlačama, a uglavnom su ih nosile za biciklizam. Društvo u tom trenutku nije bilo spremno za takvu promjenu u kulturi. Nisu bili spremni za žene koje imaju slične odjevne predmete kao muškarci. Kao primjer neprihvatljivosti bila je poprilično negativna i neprijateljska reakcija na Bloomer kostim. Iako su imali takav stav, Bloomer kostim je bio jedan velik korak prema hlačama koje postaju prihvaćene kao ženska odjeća u dvadesetom stoljeću. Bilo je dosta prigovora od muškaraca jer su hlače veliki dio onoga što je isticalo muškarce kao jači spol. Budući da su žene htjele nositi hlače, pretpostavljalo se da žele biti poput muškaraca i da imaju ista prava. Iako su one izrazile svoju vjeru u ravnopravnost putem hlača, društvo u tom trenutku to nije prihvatilo i nije dopustilo jednakost muškaraca i žena.

3. PROMJENE U ODJEVANJU

Paul Poiret radi veliki korak prema prihvaćanju žena u hlačama. On uvodi hlače u visoku modu 1911. godine predstavljajući seriju skica naslovljenih "Četiri načina kako odjenuti ženu u hlače" [7]. Model koji se sastojao od tunike i bogato nabranih hlača od istog materijala nazvan je haremska suknja. Međutim, ime nije umanjilo reakcije koje je ova suknja izazivala kad bi se pojavila na ulici. Svojim kreacijama dimija, Poiret je hlače kao odjevni predmet približio ženama tek u drugoj polovici 20. stoljeća.

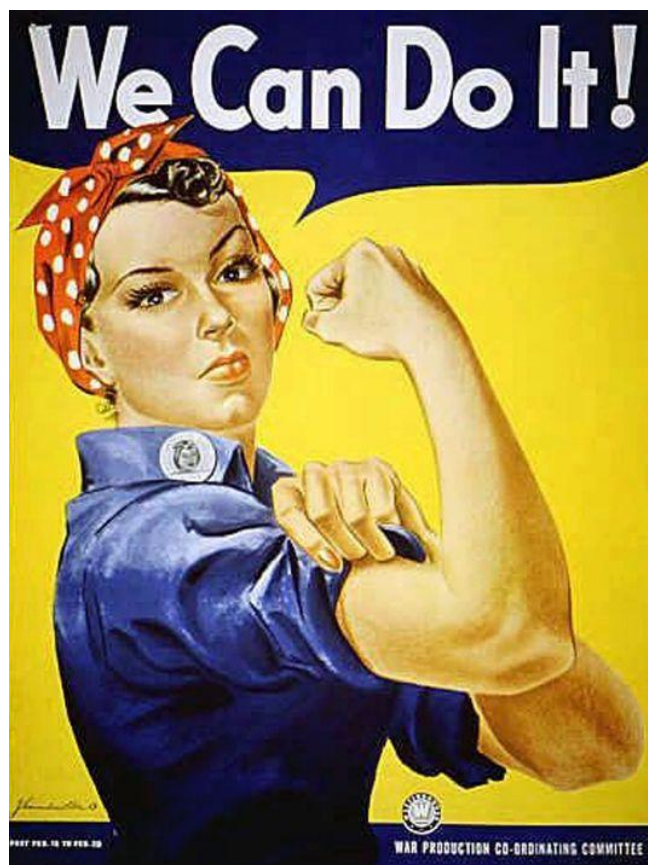
Nakon Prvog svjetskog rata, duh vremena bitno se promijenio. Vitalnost i aktivnost poželjne su karakteristike među ljudima, a sport i turistička odredišta postaju sastavni dio života. Tek tada žene u većem broju shvaćaju potencijal hlača kao odjevnog predmeta, zbog toga što se počinje tražiti ugodnija odjeća za na primjer skijanje, sport ili plažu, a hlače se nameću kao jedino logično rješenje koje omogućava ženama da sudjeluju u sportskim i rekreacijskim aktivnostima.

Slika 1.: Paul Poiret, Harem pants

Sve se mijenja zajedno s kulturom 1920-ih. Naime, žene su počele nositi uske haljine koje su bile ravnog kroja, ali su bile kratke te se naglasak prebacio na donji dio tijela, noge. Grupa žena koje su slijedile taj trend nazivale su se "*flappers*". Riječ *flapper* pojavila se prvi puta u Velikoj Britaniji, a nastala je od engleske riječi *flap* koja označava kretanje; pticu koja maše krilima prije leta, dok se sintagma *flapper girl* definira kao „modno osviještena i nekonvencionalna mlada žena iz 1920-ih godina“ [8]. Djevojke nazvane „*flappers*“ bile su one koje su nosile kratke suknje, pušile, pile, koristile tada još legalne razne opijate, slušale jazz, spuštale bi svoje čarape kako bi pokazale koljena, provokativno plesale i prkosile tradiciji. Tijekom tog vremena žene dobivaju jedno od osnovnih prava modernog čovjeka; dobile su pravo glasa. 1920.-te bile su godine kada žene rade dramatičnu promjenu u svom oblačenju. Tako počinju od suknja pune duljine nositi kraće haljine i time otkrivati više kože, pa sve do tada kontroverznih hlača. Način na koji su se žene odijevale prikazale su društvu da shvaćaju da su stekle više prava i stoga su se mogle odijevati na način na koji su htjele, iako s nekim ograničenjima [9]. Nisu bile ni blizu jednakosti s muškarcima, ali su njihove reakcije potaknule nošenje hlača i mogućnost za bolju budućnost.

Početak Drugog svjetskog rata označava bitne promjene u modnoj industriji. Mnoge modne kuće se zatvaraju ili su prisiljene preseliti svoju proizvodnju u Englesku. U tim mračnim vremenima zabranjuju se određeni oblici i tkanine. Odjeća proizvedena po novim pravilima nazivala se - *utility clothing* [10]. Paralelno s tim, u Sjedinjenim Američkim državama pokrenuta je jedna od najpoznatijih kampanja „*We can do it!*“ (Mi to možemo!) s popularnim likom Rosie the Riveter. Ona je postala ikona snažne, zaposlene žene čime se počinje mijenjati dotadašnja percepcija uloge žene kao majke i domaćice. Kampanja je pozivala uglavnom domaćice i nezaposlene žene da doprinesu svojim radom u proizvodnji vojne opreme [11]. Radna odjeća ovih radnica sastojala se od marame na glavi i kombinezona ili hlača i košulje, a neke od američkih volonterki radnu odjeću nose i u slobodno vrijeme upotpunjavajući je sa šminkom i nakitom.

Slika 2. Rosie the Riveter

Tek tijekom Drugog svjetskog rata su žene doista počele nositi hlače. Dok su muškarci bili u ratu u Europi, žene su preuzele na sebe rad u tvornicama kako bi im omogućile oružje, metke, hranu i druge stvari potrebne za rat. Haljine i suknje nije bilo praktično odijevati kada se radi u tvornicama. Zbog tehnologije i novih strojeva u tim tvornicama, počele su nositi hlače dok su radile jer su si time olakšale kretanje i obavljanje poslova. Gledajući i na stranu sigurnosti, hlače su bile logičan izbor radne odjeće jer je postojala mogućnost da strojevi povuku široke suknje ili haljine te time ugroze zdravlje radnice, ali i prekid rada spomenutog stroja. Kada je rat završio, većina žena napušta industrijske poslove, što je i bilo očekivano, uz to da će se također vratiti i na ženstvenije odjevne predmete. Kao dodatna šteta pokretu bio je i nezapažen rad žena tijekom rata u spomenutim tvornicama.

Drugi svjetski rat je vrijeme kada se mijenja odnos žene s modom te se ukazuju nove mogućnosti i uloge u društvu. Nažalost, krajem rata vraćaju se tradicionalne rodne podjele i uloge. Žena ponovo mora preuzeti ulogu domaćice i majke, ponovo se vratiti ženstvenijem izgledu kojeg je najviše promovirao Diorov „New Look“. Dakle, hlače su bile prihvaćene samo na radnom mjestu. Prava koja su stekle tijekom rata su im oduzeta nakon što su se

muškarci vratili te ih društvo opet počinje smatrati samo kućanicama. Tada se smatralo su da je jedini ženski poslovi bili odgajati djecu i biti u kuhinji. No ipak, nekolicina žena ne odustaje od svoje udobnosti hlače te su one proglašene kao glumice ili prostitutke. Iako su tehnologije i razvoj događaja toga vremena omogućili ženama da nose hlače, kultura se još jednom promijenila na kraju rata, te se smatra kako žene više nisu potrebne na radnim mjestima. Budući da je Amerika upravo izašla iz rata, društvo se željelo vratiti na način na koji su prije razmišljali, bez reformi, što objašnjava zaustavljanje u ravnopravnosti između muškaraca i žena u oblačenju [12] .

Promatrajući daljnji vremenski period od spomenutog rata pa do danas, događaju se velike promjene o kojima će se detaljnije govori dalje u radu.

Žene danas komuniciraju odjećom koju odijevaju. Činjenica da žene nose različite hlače ukazuje na to da su postale ravnopravne muškarcima u odijevanju. Odjeća je vrsta neverbalne komunikacije jer pokazuje osobnost. Hlače su oblik tehnologije jer su olakšale ispunjavanje dnevnih zadataka i pomogle u borbi za ravnopravnost muškaraca i žena. Sada kada su žene u mogućnosti nositi hlače, mogu izraziti svoju osobnost, kao i muškarci koji su to mogli stoljećima. Žene nose hlače jer su društveno prihvatljive, ali ono što većina ne shvaća jest da, noseći hlače prikazuju ravnopravnost žena.

4. VARIJABILNOST NOGAVICA HLAČA KROZ GODINE

4.1. 1920-e godine

Popularnost određenih sportova donosi promjenu u razmišljanjima i stavovima prema ženama i njihovim bavljenjem sportom. Godine 1921. dolazi do porasta ženskih sportova, kao što su: tenis, golf, hokej na travi ili nogomet.

Alice de Linière poznata je po svom razmišljanju o štetnosti sporta na ženske reproduktivne organe, ne imajući pritom pristup informacijama o stvarnim koristima i djelovanju sporta kakve imamo danas. S druge strane, u društvu postaje popularna elegancija žene, mladolik izgled i gipkost tijela. Svoj unutarnji sukob zaključuje da "samo racionalno prakticirani sport može razviti i održavati gipkost i eleganciju lika i mladih tijela" [13].

Sportovi su imali svoju modu koja je izgledala kao dječaćka moda što je bio glavni razlog zanimanja modnih časopisa za ženske sportove.

Slika 3. Sportska odjeća, 1920. godine.

U razdoblju između 1910-ih i 1920-ih godina moda je bila inspirirana azijskom odjećom. Svilene hlače bile su u visini struka i ravnog kroja točno iznad gležnja. Često je to bila kombinacija s odgovarajućom tunikom, također azijskog dizajna. Žene su svilene hlače nosile i u kombinaciji sa svilenom ili baršunastom salonskom jaknom, stilom posuđenim od muškog smokinga.

a)

b)

Slika 4 a) i b): Ženska moda inspirirana azijskom odjećom.

4.2. 1930-e godine

Tridesetih godina 20. stoljeća žene nisu previše nosile hlače, no za ljetne dane na plaži ili igranje sporta, hlače su bile prihvatljive. Za dnevno odijevanje bile su najčešće bijele boje, pastelne nježne boje ili veliki geometrijski uzorci poput pruga. Hlače su bile visokog struka i imale široke nogavice, ali zbog kroja i samog materijala nije bilo prevelike draperije. Poznati su bili najčešće morski uzorci s velikim bijelim morskim gumbima i prugom sa strane.

Slika 5. Ženske hlače 1930. godine

4.3. 1940-e godine

U 1940-ima žene su i dalje nosile sportske hlače u slobodno vrijeme. Nova potreba za hlačama opet dolazi zbog industrije i rada u tvornicama. Čvrsta pamučna vunena traka, traperice i kombinezoni bili su izmijenjeni od muške radne odjeće kako bi ženama bio olakšan rad u tvornicama. Dizajn je u osnovi bio isti kao i za muške hlače, ali nije bio namijenjen ženskoj formi tijela. Bile su čvrsto oko struka, sa širokim pojasom, dok se tanak kožni remen

nosio usred njega. Hlače su bile ravnog kroja čije su se nogavice slabo približavale tijelu. Uz to, bile su na crtu baš kao i kod muških hlača, a na nekim primjerima se pojavljuju veći džepovi koji se često nazivaju „džepovi Kangaroo“ (Kangaroo je engleski naziv za klokana, a džepovi dobivaju ovo ime zbog sličnosti s tobolcem kojeg imaju klokanice). Veličina džepa postaje od velike važnosti kako bi žene mogle staviti što više stvari u njih te da imaju slobodne ruke za različite aktivnosti, poput držanja alata na poslu ili djece u naručju. Hlače su bile izrađene najčešće od vunениh mješavina i pamuka. Kasniji dizajni, u 1940-im godinama prikazuju ih sa širokim prugama, a neke su izgledale poput pletenih. Ženske hlače, za razliku od muških, fiksirane su sa strane s nekoliko gumba, a krajem 1940-ih i s bočnim zatvaračem. Razlog tome bio je da je prednja strana na ženama bila previše "muško" previše "vulgarna" za ženu [14].

Slika 6. Ženska moda 1940.godine.

„Sirene odijela" je vrsta odijela koja je služila drugoj uporabi tijekom rata. Izrađena su bila od mekanog flanela ili lakšeg pamuka što se predstavljalo idealno rješenje za nošenje preko pidžame ili spavaćice za slučaj da se netko treba brzo preodjenuti tijekom zračnog napada [15].

Slika 7. Sirena odijelo

4.4. 1950-e godine

U pedesetim godinama prošlog stoljeća moda se mijenja, te popularne postaju hlače sa širokim nogavicama. U prvih nekoliko godina, hlače su bile prilično slične onima u 1940-ima s visokim strukom, punijim bokovima i širokim nogavicama u gležnju. Postoje dva glavna stila hlača koja postaju vrlo poznata i dobivaju na pozornosti u drugom dijelu 1950.-ih godina; capri i hlače cigaret kroja. Hlače su imale visoki struk, zatvarač sa strane ili straga, ravan kroj, široke pojaseve, a dužina je bila točno iznad gležnja. Razlika između capri i cigaret hlača je u dužini same nogavice; capri su bile kraće i dolazile bi do pola lista. Cigaret hlače najčešće su bile crne boje jer su svijetle boje bile rezervirane za capri i sportske hlače. U kasnijim

pedesetim godinama, na nekim hlačama cigaret kroja pojavilo se više uzoraka poput točkica, pruga, kariranog ili leopard uzorka [16].

Slika 8. Capri i cigaret hlače

4.5. 1960-e i 1970-e godine

Naredne godine poznate su po „djeci cvijeća“ – takozvano hipijevesko doba. Razdoblje je počelo od kasnih šezdesetih i produženo do većine 1970-ih godina te je donijelo novu dimenziju u modi, industriji, kulturi, društvu i svim ostalim aspektima života. Ljudi su nosili dizajnerske traperice, gole noge, a trapez hlače su bile prilično popularne. Studenti, hipiji i oni koji su se identificirali kao dio "kontrakulture" popularizirali su traperice u raznim stilovima [17], što je dovelo do vrlo dobrog vizualnog prikaza kontrakture [18].

Slika 9. Trapez hlače

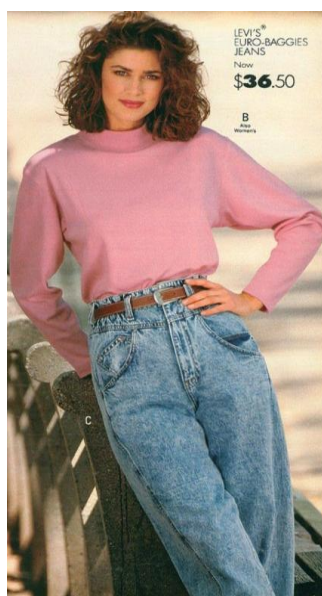
70-ih godina 20-og stoljeća po prvi puta postaje u potpunosti prihvatljivo nositi hlače u javnosti. Na popularnosti dobivaju i kopije poznatih dizajnera, ali i hlače s prorezima. Modna je industrija bila čvrsto povezana s glazbenom, gdje nastaje punk kao potpuno novi žanr glazbe. Punkova jaka filozofija nastojala je uništiti stare standarde koji su se održavali oko društva, klase, glazbe, ljepote i naravno oko mode. Punk je obilježen crnom bojom, kožom, izderanim odjevnim predmetima i cipele s teškim potplatima. Dizajnerica Vivienne Westwood i partner Malcolm McLaren postavili su modni ton za ovaj teški novi izgled, koji obuhvaća kompletan stil kontrakulture te oni time postaju glavni predstavnici ovog razdoblja [19].

Slika 10. Utjecaj subkultura na modu

4.6. 1980-e godine

Dolaskom 80-ih godina žene se okreću neutralnijim bojama, u usporedbi s 1970-ima koji je stil opisan više kroz tekst. „Baggies“ postaje popularan u drugoj polovici spomenutih godina sa dodatnim uvođenjem raznih stilova i odjevnih predmeta poput prsluka, tajica i vitkih, ali krutih traperica [20].

Slika 11. Baggies hlače

4.7. 1990-e godine i 2000-e godine

Devedesete su poznate kao desetljeće traperera. 1990-ih godina poznate su bile traperice visokog struka, moglo ih se vidjeti na svakom koraku. Poslije je u modi bilo pokazati što više kože, pa se visina struka spuštala do bokova. Poznate su bile vruće hlačice koje su bile 90-ih malo dulje. Traperice se nose opušteno, u svim oblicima i veličinama, od već spomenutih baggies, do hlača pripijenih uz tijelo kao što su tajice.

Prelaskom u novi milenij, po prvi puta u povijesti, žene mogu odabrati ono što odgovara njihovoj karijeri, načinu života, tijelima i osobnom ukusu. Dok žene iz svih zapadnih kultura mogu vrednovati svoju slobodu odijevanja, neke žene još uvijek nemaju tu mogućnost. Kao na primjer, ilegalno je da žene Sudana nose hlače. Ako se odluče na ovaj rizik, suočene su s uhićenjem i novčanim kaznama [21]. Ovim primjerom vidi se velika kulturna razlika između istoka i zapada (gdje Istok znače sve zemlje istočno od Europske unije do Kine, a Zapad predstavlja Europsku uniju, obje Amerike, Japan). Također, ovdje se može povući paralela i s političkom scenom, koju vjerno prati i modna industrija. Okvirno se može konstatirati kako u zemljama u kojima žene još uvijek nemaju pravo glasa, glasanja ili bilo kakvog drugačijeg prava nemaju ni pravo izbora što nositi, u ovom slučaju hlača.

4.8. TABLICA SA PRIKAZOM HLAČA OD 1920-IH DO 2000-IH

Tablica 01

GODINA	PRIMJER HLAČA	OPIS
1920.		Hlače u visini struka, ravnog kroja i dužine točno iznad gležnja
1930.		Ravan kroj. Naglasak na visokom struku i širokim nogavicama.

<p>1940.</p>		<p>Hlače ravnog kroja na crt, dužina od polovice lista do iznad gležnja. Hlače s velikim džepovima zbog svoje funkcionalnosti</p>
<p>1950.</p>		<p>Naglasak na bokovima. Visoki struk, zatvarač sa strane ili straga, ravan kroj, širok pojas, a dužina je varirala od kratkih do dugih nogavica. Capri i hlače cigaret kroja</p>

1960.		<p>Hlače visokog i niskog struka , različitih dimenzija od pripijenih uz nogu, ravnog kroja do trapez hlača. Duljina je varirala od vrućih hlača do gležnja</p>
1970.		<p>Osjetni utjecaj 60-ih cvijetni uzorci, hlače niskog struka, popularne su trapez hlače i hlače ravnijeg kroja.</p> <p>Utjecaj punka – ravni kroj, crna boja, koža, poderani odjevni predmeti.</p>

1980.		<p>Baggies, hlače visokog struka, šire u bokovima i nogavicama. Traper glavni materijal. Postaju poznate i tajice.</p>
-------	--	--

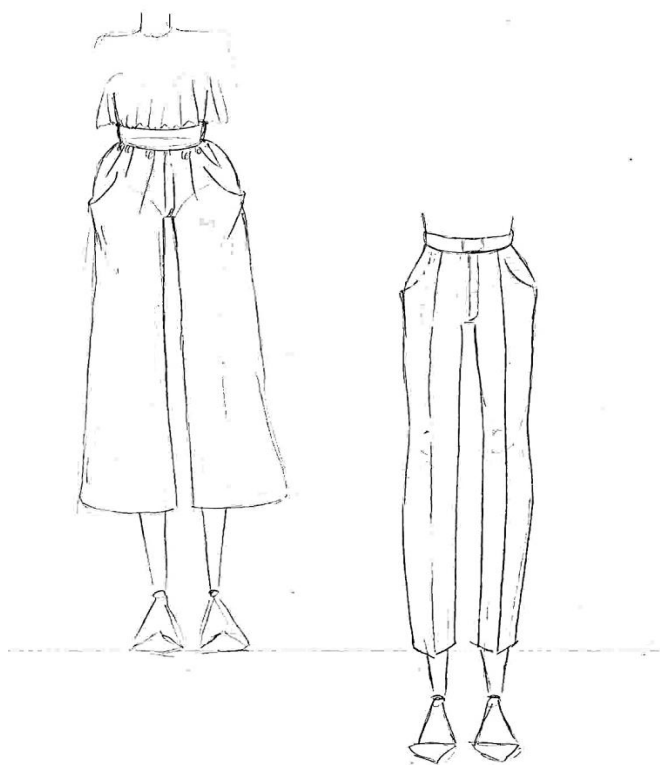
1990.		<p>Visina struka se spušta na niski struk. . Duljina hlača od vrućih hlača do dugih. Krojevi u svim oblicima i veličinama. Od baggies, do hlača pripijenih uz tijelo kao što su tajice.</p>
-------	--	---

2000.		<p>Utjecaj 1990-ih, hlače niskog struka, različitih boja i uzoraka, užice i pripijene uz tijelo</p>
2018.		<p>Hlače visokog struka, ravan kroj. Širina nogavica varira od pripijenih uz tijelo do širokih. Dužina od vrućih hlačica do gležnja. Vidno ponavljanje mode.</p>

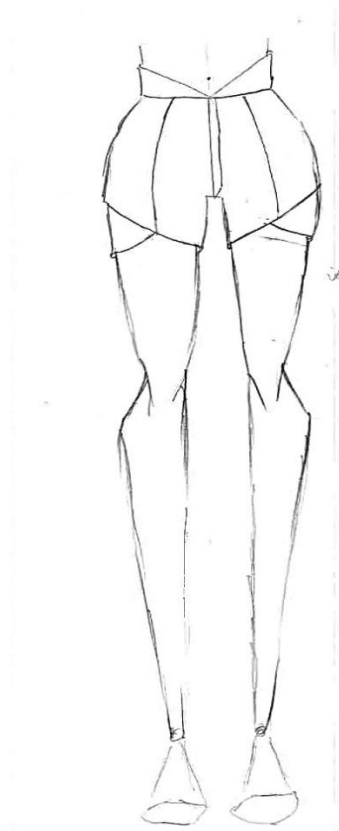
5. O KOLEKCIJI

Skice u nastavku rada predstavljaju ženske hlače u različitim oblicima. Cijela kolekcija rađena je na istom principu, tako da ženske hlače koje su inspirirane 1950-im godinama ne izgube svoj smisao, a opet da svake hlače imaju svoju posebnost uz dozu današnjih trendova. To doba obilježeno je najviše modelima hlača visokog struka, uzorcima i različitim dužinama. Kolekcija je rađena na principu mijenjanja dužine i širine nogavica, a samim time dodaju se sitni detalji u razlikama poput proreza, smještaju ušitaka i džepova. Svake hlače imaju istu karakteristiku, a to je da su visokog struka što je bila jedna od glavnih karakteristika hlača iz spomenutog doba. Kolekciju čine većinom tamni tonovi s malim dijelom svijetlih tonova.

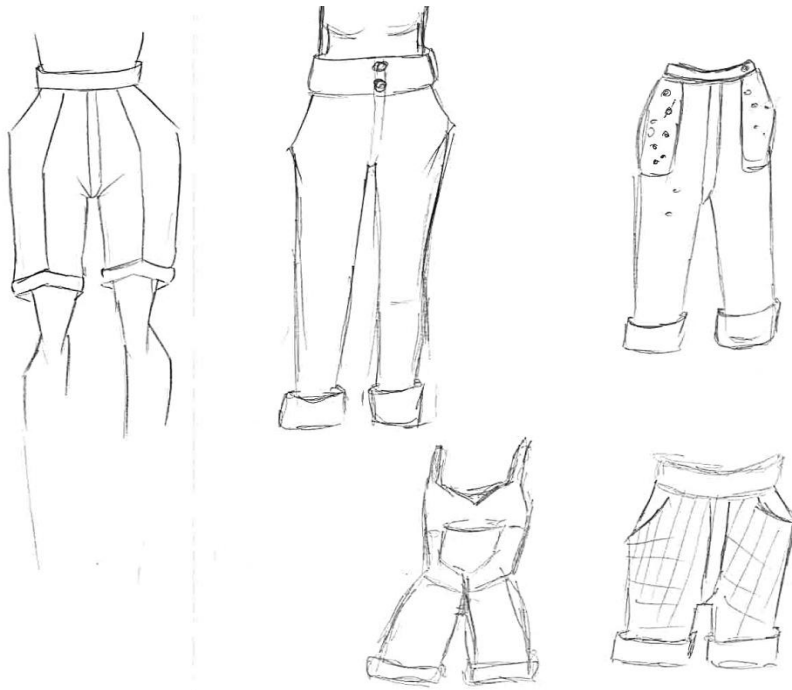
5.1. SKICE

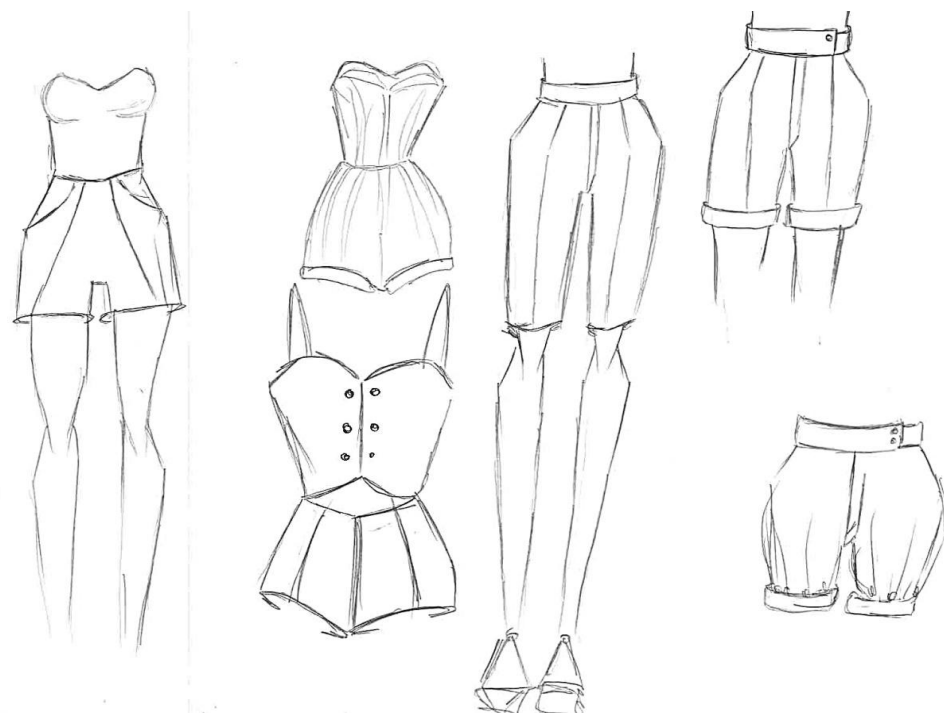
Slika 13: Skica 01

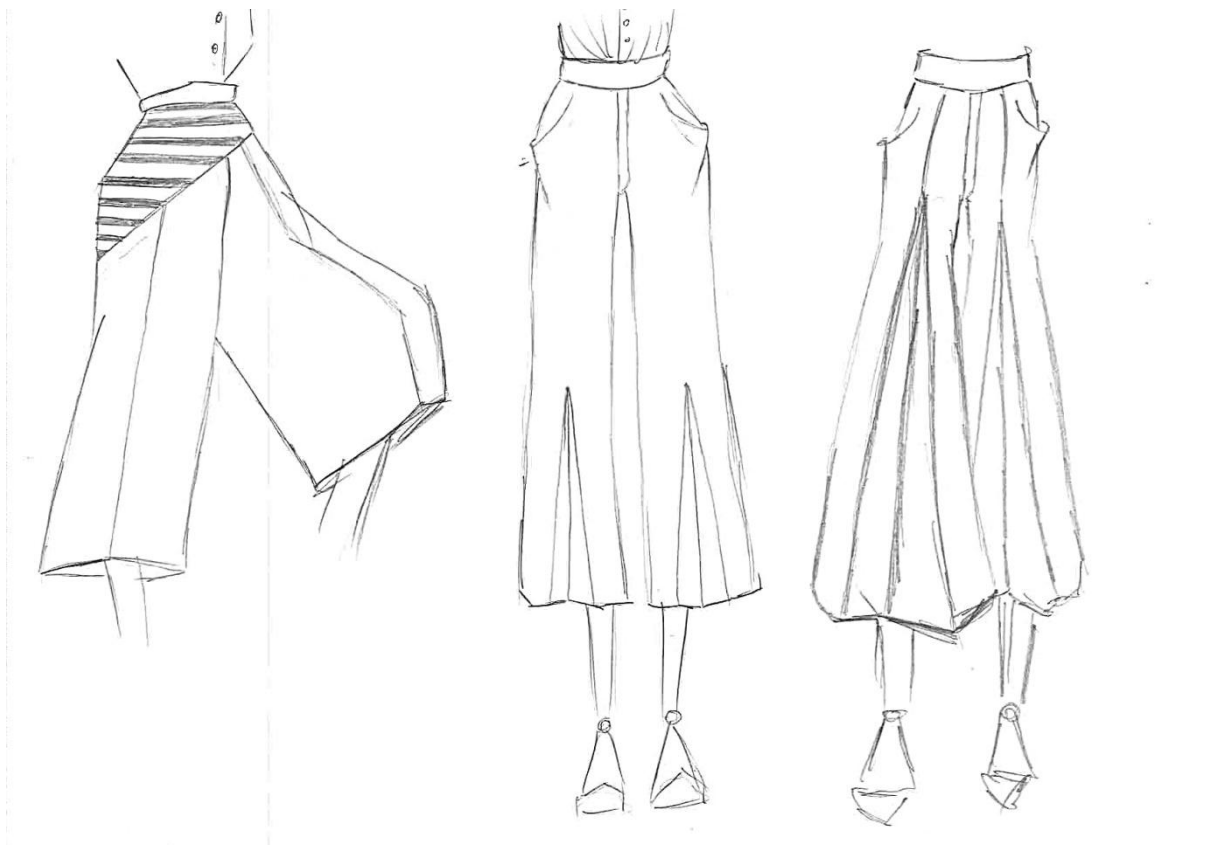
Slika 12: Skica 02

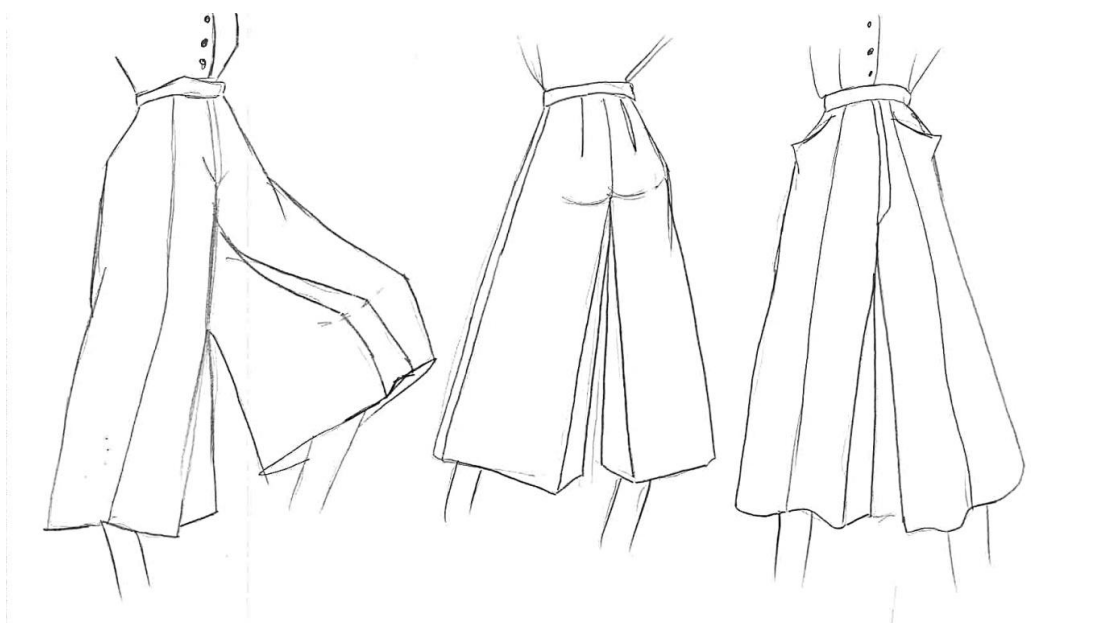
Slika 14: Skica 03

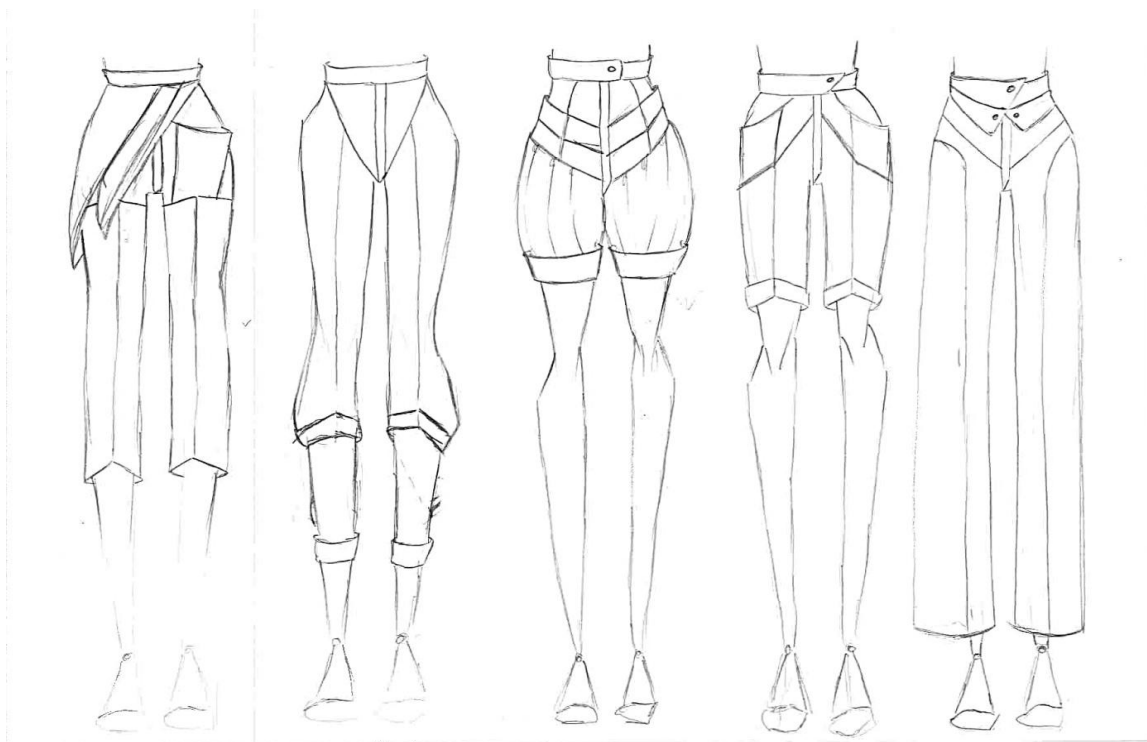
Slika 15: Skica 04

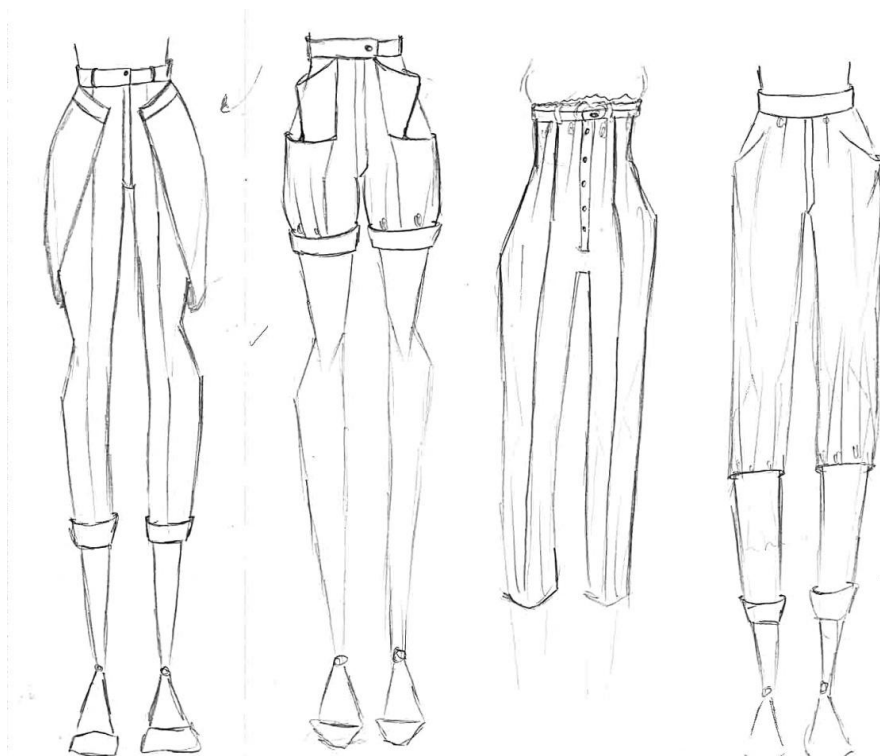
Slika 16: Skica 05

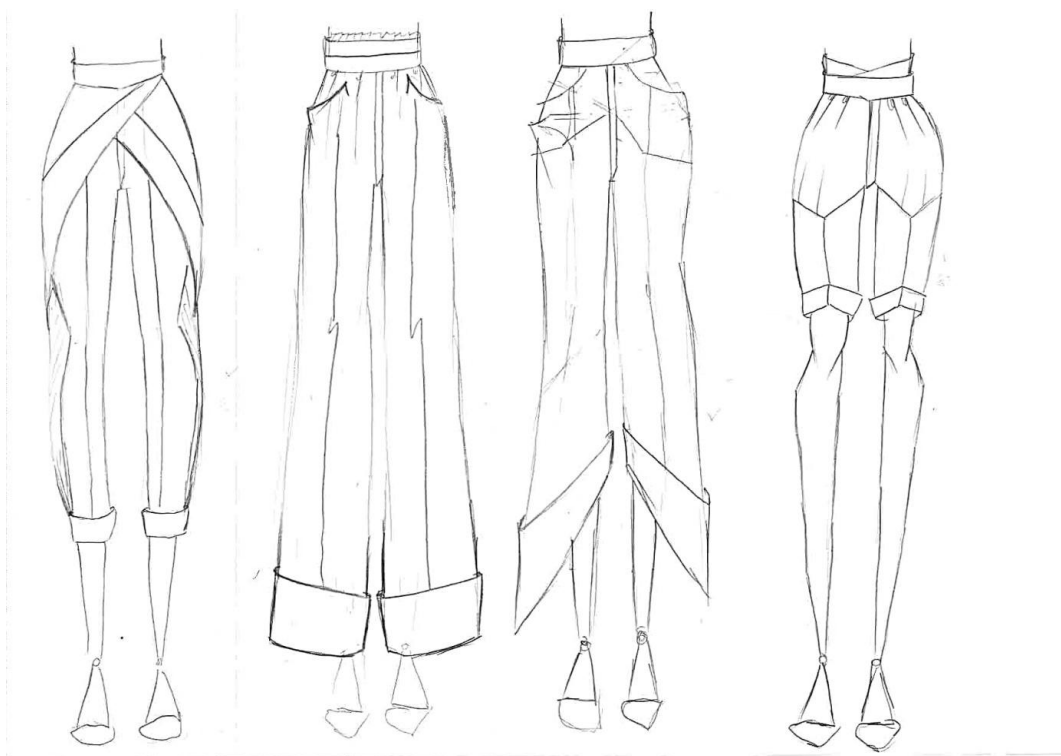
Slika 17: Skica 06

Slika 18:Skica 07

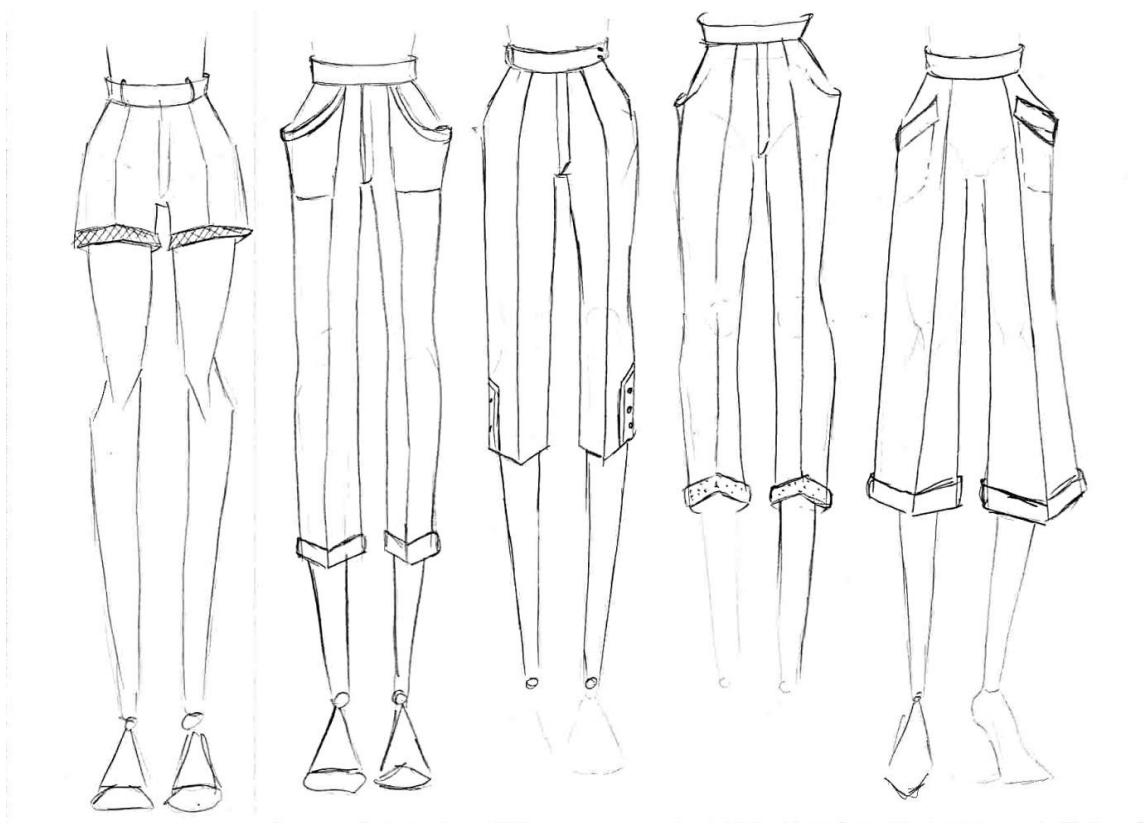
Slika 19:Skica 08

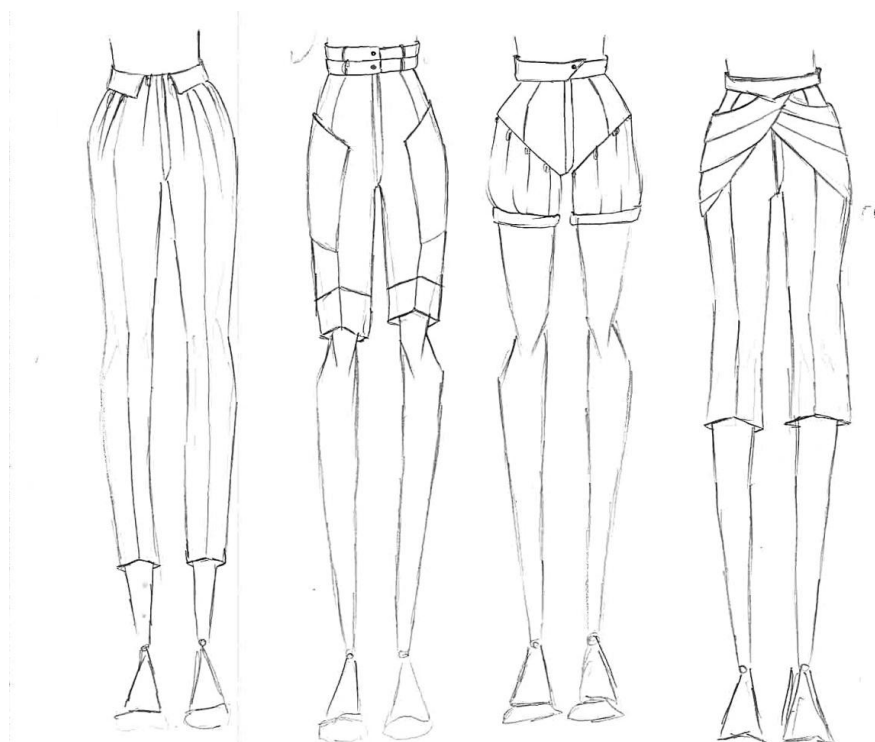
Slika 20:Skica 09

Slika 21:Skica 10

Skica 22: Skica 11

Skica 23: Skica 12

5.2. KONSTRUKCIJA TEMELJNOG KROJA ZA ŽENSKE HLAČE

Temeljni kroj ženskih hlača izrađen je u veličini 36 s pripadajućim tjelesnim mjerama s kojima su izračunate konstrukcijske mjere [22].

Odjevna veličina: 36

Glavne tjelesne mjere:

Tablica 02

Tv	Tjelesna visina	168cm
Os	Opseg struka	66cm
Ob	Opseg bokova	90cm

Konstrukcijske mjere:

Tablica 03

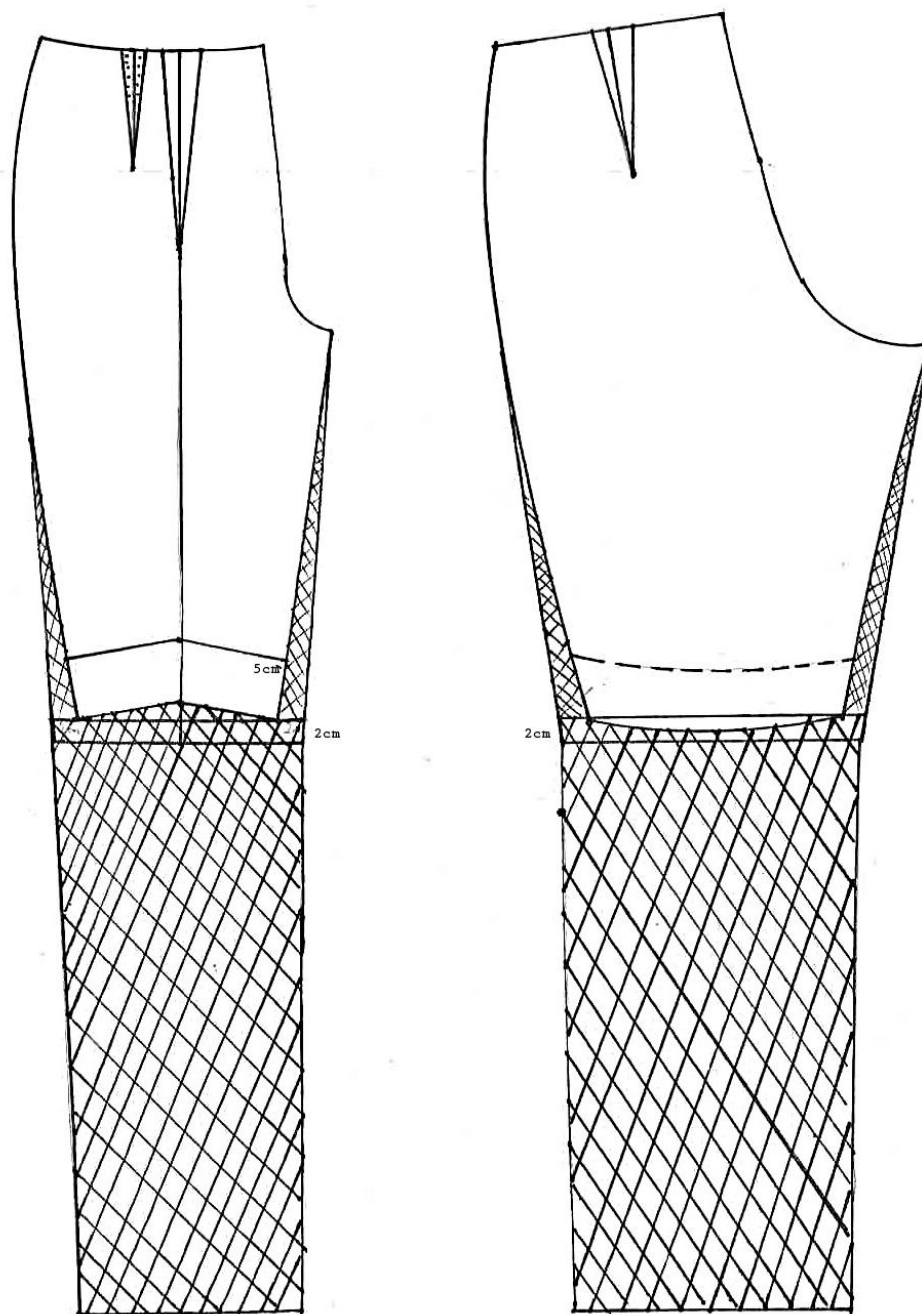
Dh	Duljina hlača	$\frac{5}{8} Tv$	105 cm
Ds	Dubina sjedala	$\frac{1}{4} Ob + 1cm$	23,5 cm
Dk	Duljina koraka	$Dh - Ds$	81.5 cm
Pšh	Prednja širina hlača	$\frac{1}{4} Ob - 1cm$	21,5 cm
Sšh	Stražnja širina hlača	$\frac{1}{4} Ob + 2cm$	24 cm
On	Opseg nogavice	Prilagođeno modelu	40 cm

5.4. RAZVOJ KROJA MODELA ŽENSKIH HLAČA „MODEL 1“

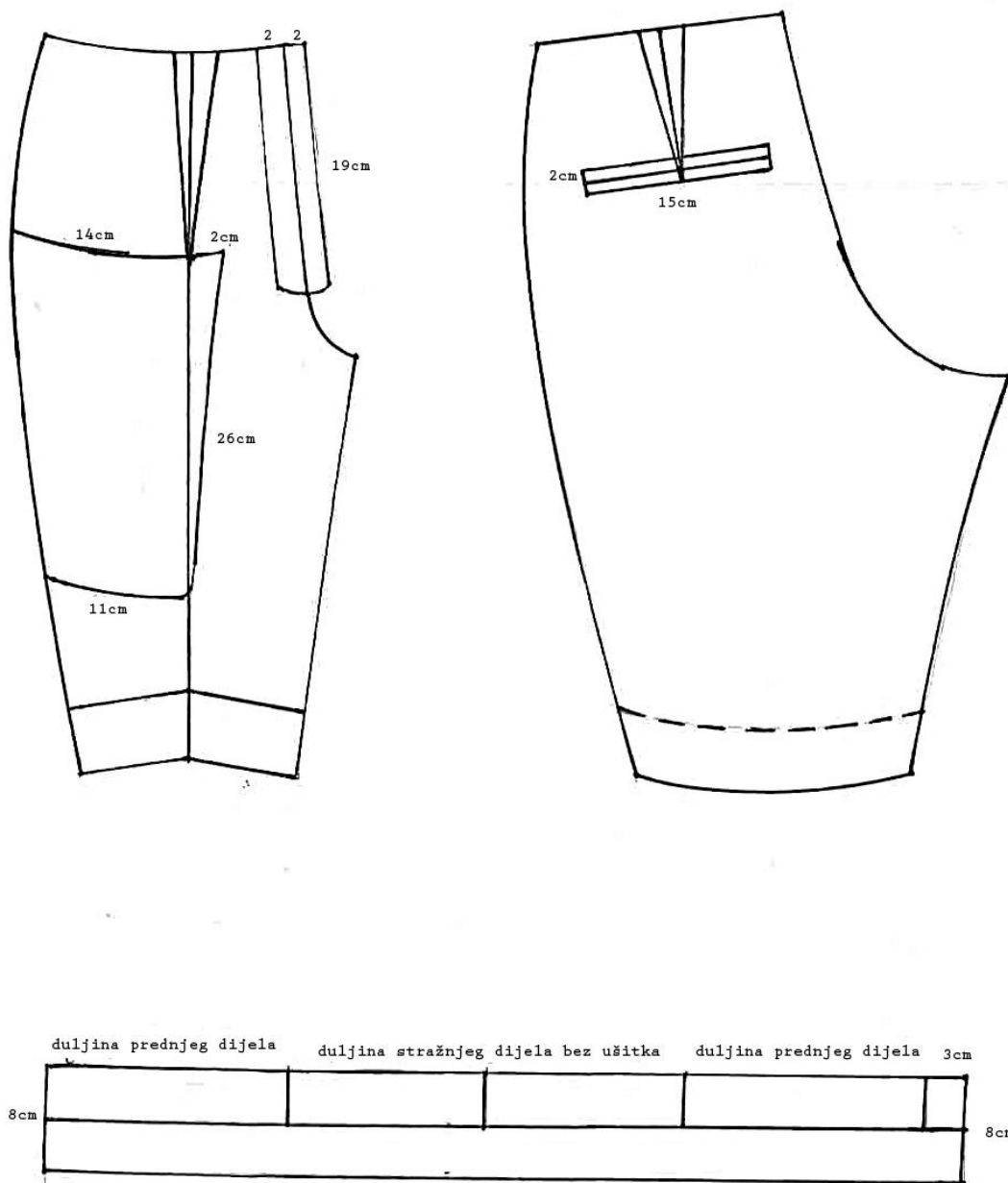
Kao osnovu za modeliranje ženskih hlača „model 1“ koristi se temeljni kroj ženskih hlača kao što je prikazano na slici 14. Svi primjeri hlača su simetrični i prate liniju tijela, a džepovi koji se nalaze na prednjem dijelu su prošireni te ulaze u bočni šav. Prednji dio hlača sastoji se od 7 krojnih dijelova, dok se stražnji dio hlača sastoji od 2 krojna dijela i 1 podlistka na dužini nogavice. Hlače se kopčaju na prednjoj strani sa patentnim zatvaračem.

Slika 25. Odabrani model hlača za modeliranje kroja

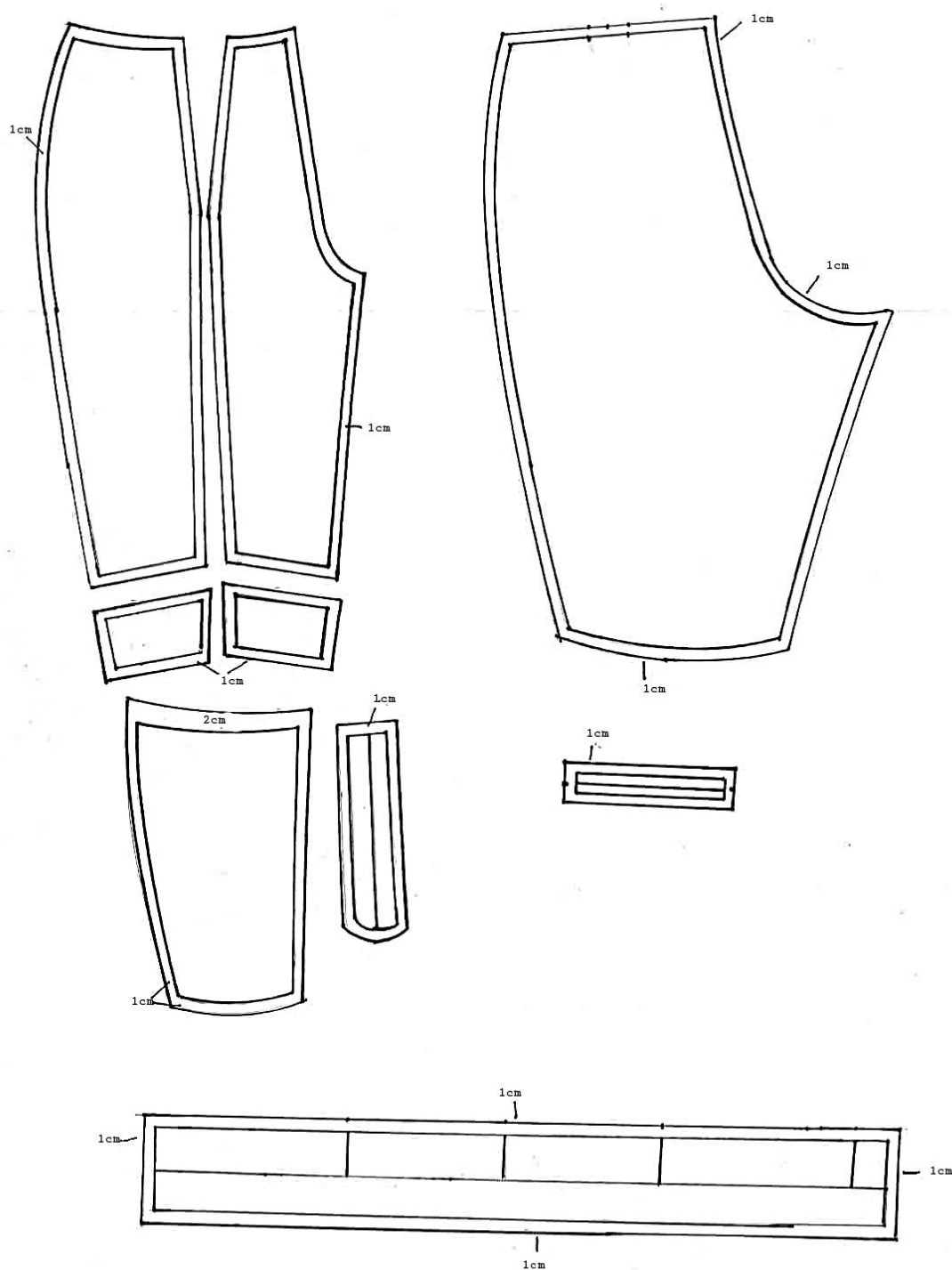

Slika 26. Modeliranje prednjeg i stražnjeg dijela ženskih hlača

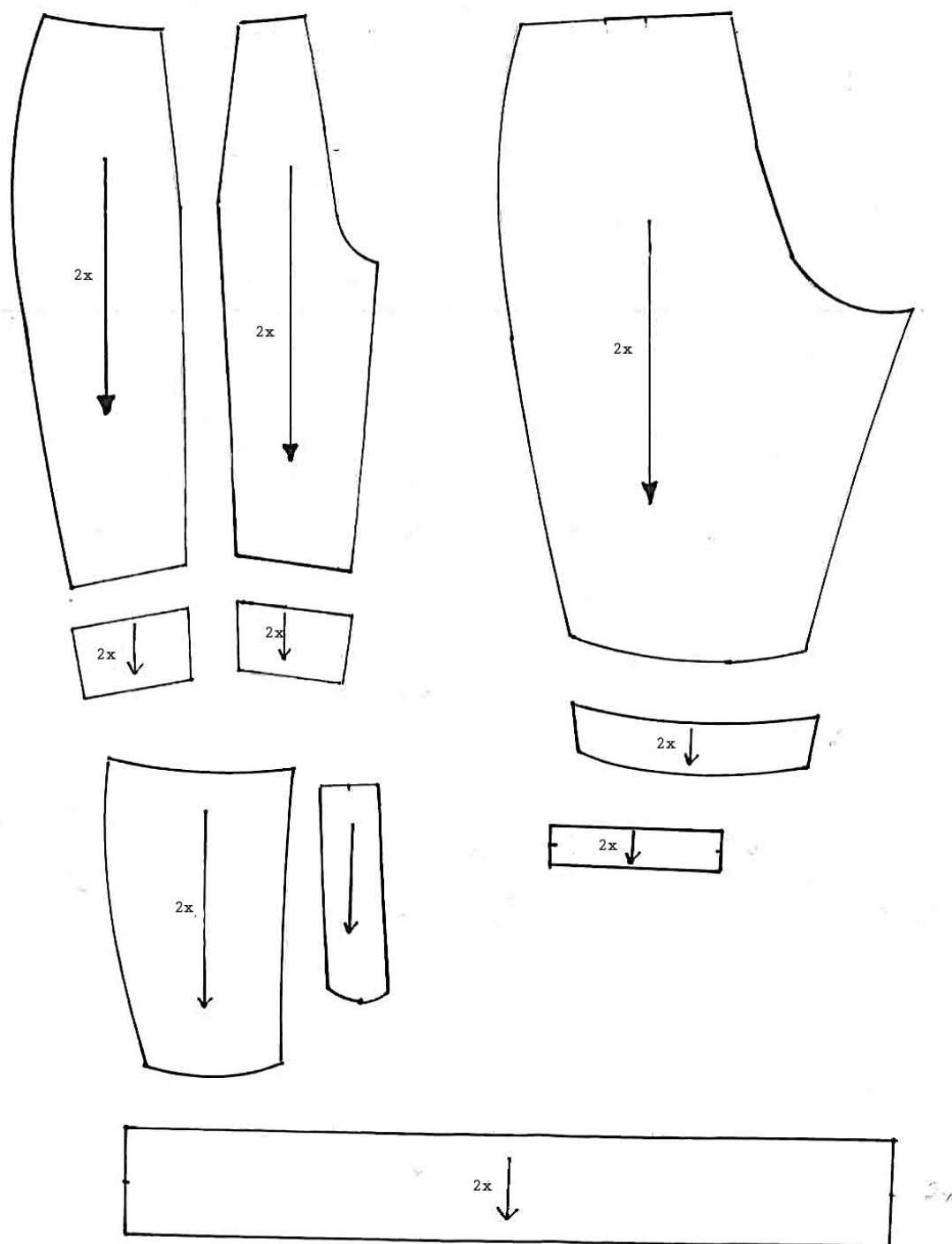
Slika 27. Oblikovanje prednjeg i stražnjeg dijela ženskih hlača i pojasnica

5.5. DODAVAJNE ŠAVOVA NA KROJNE DIJELOVE MUŠKIH HLAČA

Slika 28. Dodavanje šavova na krojne dijelove ženskih hlača

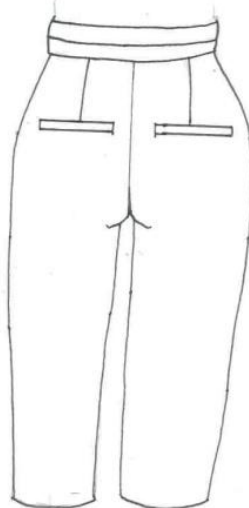
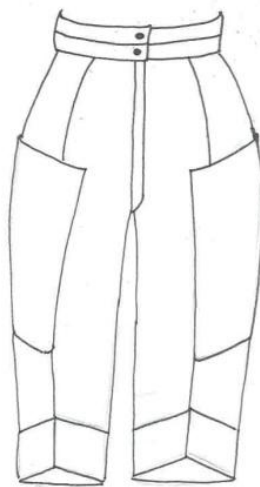
5.6. KROJNI DIJELOVI HLAČA S DODANIM ŠAVNIM DODACIMA VANJSKA KONTURA I SMJER OSNOVE

Slika 29. Krojni dijelovi osnovne tkanine za model ženskih hlača

6. KOLEKCIJA HLAČA

Razdoblje 1950-ih godina posebno je inspirativno zbog velikih promjena koje su se događale na cijeloj svjetskoj sceni, posebice u modnoj industriji. Kako se i danas vratilo, visoki struk naglašava ženstvenost tijela, ali i vizualno oblikuje . 1950-ih modni dizajneri dobivaju više hrabrosti nego ikad jer kreću na različite uzorke. Ovo razdoblje obilježeno je i pin up stilom, poslijeratno razdoblje gdje se društvo mora pomaknuti prema budućnosti nakon velikih gubitaka. Upravo ta poslijeratna situacija je glavni izvor inspiracije i za naredne godine u modnoj industriji, kao i za moju kolekciju. Kolekcija se sastoji od osam modela. Rađena je na principu mijenjanja dužine i širine nogavica, a samim time dodaju se sitni detalji u razlikama poput proreza, smještaju ušitaka i džepova. Svaki model ima istu karakteristiku, a to je visoki struk. Kolekciju čine većinom tamni tonovi s malim dijelom svijetlih tonova. Hlače namijenjene za razne prigode od dnevnih kombinacija pa sve do svečanih i poslovnih prigoda

Slika 30. MODEL I

Slika 31. MODEL II

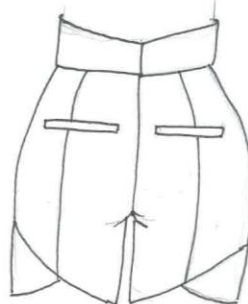
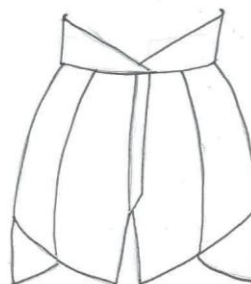
Slika 32. MODEL III

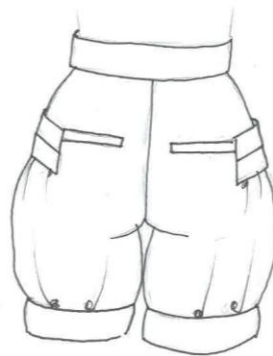
Slika 33. MODEL IV

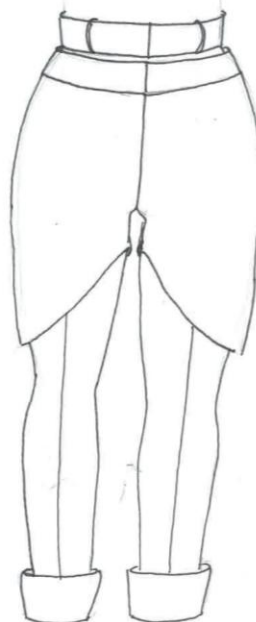
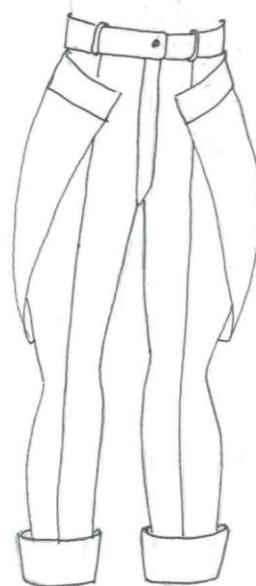
Slika 34. MODEL V

Slika 35. MODEL VI

Slika 36. MODEL VII

Slika 37. MODEL VIII

7. ZAKLJUČAK

Od kad postoji povijest kakvu znamo žene su oduvijek bile smatrane manje vrijednima, kao slabiji spol. Devetnaest stoljeća je bilo potrebno društvu da shvati kako su promijene u odnosima između muškaraca i žena iznimno potrebne. Kako se počela uzdizati revolucija za prava žena, modna industrija također počinje stvarati svojevrsnu revoluciju. Od početaka 1890-ih, naglim zanimanjem društva za sportom i zdravim življenjem počinje jedna od najvećih revolucija u ovoj industriji – žene u hlačama. Kao što je spomenuto u presjeku povijesti zbog novih zaposlenja i industrijske revolucije, postaje „normalnije“ da žene nose odjevni predmet znan samo kao element muškog odijevanja. Prva veća kampanja, iza koje stoji i namjera da žene nose hlače je „We can do it!“ kampanja iz Sjedinjenim Američkim državama. Potrebe rata su ogromne; što je značilo kako se i žene moraju uključiti u rad koji je do tada bio samo za muškarce. Hlače su bile jedina logična komponenta koja je nedostajala kako bi rad na izradi metaka, oružja i ostalih potrepštinama rata bila brza, efikasna i potpuna. Iako se nakon rata sve vraća na stanje kako je bilo prije, potreba za promjenama je bila i više nego očita. U daljnjem vremenskom periodu ističe se nekoliko žena, i jedan muškarac koji su počeli mijenjati smisao mode kakav je do tada bio poznat; muškarci moraju nositi jedno, a žene drugo. Naredno tome, može se zaključiti kako su žene oduvijek bile snažne jer su spremno krenule u višegodišnju bitku za svoja prava i naposljetku, za potpunu ravnopravnost spolova; od glasovanja, pa do odijevanja.

Potreba za toliko već spomenutim revolucijama dolazi do vrhunca 1950-ih godina prošlog stoljeća. Spomenute godine inspirirale su i gore prikazanu kolekciju jer su bile svojevrsni „procvat“ modne industrije, kao i žene u borbi za prava. Sama inspiracija kolekcije uz krojeve i ženstvenost siluete je i dužina nogavica koja se mijenjala tokom prošlog stoljeća, od širokih dimija pa sve do kratkih vrućih hlača. U prikazanoj kolekciji osim što vidljiv utjecaj iz prošlog stoljeća, dužina i širina nogavica, dodaju se sitni detalji u razlikama poput proreza, smještaju ušitaka i džepova što daje moderniziranost odjevnog predmeta. Tijekom narednih godina i s puno više hrabrosti dizajneri modne industrije kreću u eksperimentiranje sa: uzorcima na tekstu, dužinama i širinama odjevnih predmeta, džepovima, gumbovima i zatvaračima. Njihova inspiracija se može povezati sa stanjem u društvu.

U tim godinama počinje i procvat industrije ljepote; žene se počinju šminkati, uljepšavati, dotjerivati, pa su konačno i zaslužile epitet „ljepšeg“, a ne slabijeg spola.

Zbog svih žena koje su se godinama borile za prava u svemu, danas je normalno da svaka djevojka ili žena nosi što želi, ide na glasovanje, ide na fakultet ili nosi toliko kontroverzni odjevni predmet; hlače.

8. LITERATURA

- [1] Leksikografski zavod Miroslav Krleža, hlače;
<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=25793>, od 15.06.2018
- [2] Lekiskografski zavod Miroslav Krleža,
<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=25793>, od 15.06.2018
- [3] History of American women; <http://www.womenhistoryblog.com/2012/10/elizabeth-smith-miller.html> , od 15.06.2018
- [4] <https://weeklysilence.wordpress.com/2011/12/09/research-paper-pants-phenomenon-the-switch-from-skirts-to-trousers/> od 16.06.2018
- [5] <https://weeklysilence.wordpress.com/2011/12/09/research-paper-pants-phenomenon-the-switch-from-skirts-to-trousers/> od 16.06.2018
- [6] Amelia Bloomer biography; <https://www.britannica.com/biography/Amelia-Bloomer> od 20.06.2018
- [7] An elegantly logical approach to style; <http://thebespokeblog.wordpress.com/>, od 30.06.2018
- [8] The history of the flapper; <https://www.smithsonianmag.com/arts-culture/the-history-of-the-flapper-part-1-a-call-for-freedom-11957978/> ,od 02.07.2018
- [9] Flapper <https://www.thoughtco.com/flappers-in-the-roaring-twenties-1779240>, od 02.07.2018
- [10] Tonka Delic, Valentina Mataija, Uloga žena u Drugom svjetskom ratu_
- [11] Fashion era; http://www.fashion-era.com/utility_clothing.htm od 04.07.2018
- [12] Rosie the rivetr; <https://www.history.com/topics/world-war-ii/rosie-the-riveter> od 15.07.2018
- [13] Vintage, women trousers <https://fascinationstreetvintage.wordpress.com/tag/1920s-womens-trousers/>
od 16.07.2018
- [14] Vintage, women trousers 1940s; <https://vintagedancer.com/1940s/womens-1940s-pants-styles/> od 20.07.2018
- [15] Vintage pants; <https://vintagedancer.com/1900s/vintage-overalls-pictures-and-history/>
od 01.08.2018
- [16] Vintage, history 1950s; <https://vintagedancer.com/1950s/womens-1950s-pants-history/>
od 01.08.2018.

[17]Vintage, history womens pants; <https://vintagedancer.com/1960s/1960s-style-womens-pants/> od 03.08.2018.

[18]Vintage, women pants <https://vintagedancer.com/1960s/1960s-style-womens-pants/> od 03.08.2018.

[19] Vogue https://www.vogue.it/en/people-are-talking-about/parties-events/2010/04/malcolm-mclaren-s-fashion?refresh_ce od 15.08.2018.

[20] Retrowaste, fashion in the 1980s <https://www.retrowaste.com/1980s/fashion-in-the-1980s/1980s-fashion-for-women-girls/> od 06.09.2018

[21] The New York Times

https://www.nytimes.com/2009/09/08/world/africa/08sudan.html?_r=0

[22] Ujević D., Rogale D., Hrastinski M.: Tehnike konstruiranja i modeliranja odjeće, Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilište u Zagrebu, Zrinski d.d, Zagreb, 2000

9. POPIS SLIKA

-Slika 1.: Paul Poiret, Harem pants, Izvor:

<http://designhistorypaulpoiret.blogspot.com/2009/04/signature-styles-paul-poiret-is-known.html>

-Slika 2. Rosie the Riveter, Izvor; https://en.wikipedia.org/wiki/Rosie_the_Riveter

-Slika 3. Sportska odjeća, 1920.godine.

Izvor:<https://fascinationstreetvintage.wordpress.com/tag/1920s-womens-trousers/>

-Slika 4a, Slika 4b Ženska moda inspirirana azijskom odjećom. Izvor;

<https://vintagedancer.com/1920s/when-to-wear-what-in-the-1920s/>

-Slika 5. Ženske hlače 1930. godine, Izvor;

<https://www.google.hr/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&ved=2ahUKEwjP9JjdpLdAhWCa1AKHdhxDLgQjhx6BAgBEAM&url=https%3A%2F%2Fvintagedancer.com%2F1930s%2Fvintage-wide-leg-pants-history%2F&psig=AOvVaw129o8FuxaOa1fBGlyUKbF&ust=1535656050285768>

-Slika 6. Ženska moda 1940. godine. Izvor; <https://glamourdaze.com/2015/07/1940s-fashion-men-lose-their-pants-to-the-women.html>

-Slika 7. Sirena odijelo, Izvor; <https://www.pinterest.at/pin/286682332507470127/?lp=true>

-Slika 8. Capri i cigaret hlače] Izvor: <https://harshiyafashion.wordpress.com/1950s-1960s/>

-Slika 9. Trapez hlače, Izvor; <https://flashbak.com/slacks-relapse-a-look-at-chick-pants-of-the-1970s-2064/>

-Slika 10. Utjecaj subkultura na modu, Izvor:

<https://www.pinterest.at/pin/402720391671725845/?lp=true>

-Slika 11. Baggies hlače, Izvor;] https://www.huffingtonpost.com/entry/the-history-of-women-wearing-pants-as-power-symbol_us_5a99bb95e4b0a0ba4ad34fe7